

Ekāgni-Kāṇḍa

Edited by Subramania Sarma, Chennai

Proofread Version of November 2005

Chapter 1

[[1-1]]

प्रसुग्मन्ता धियसानस्य सक्षणि वरेभिर्वराꣳ अभिषुप्रसीदत।
अस्माकमिन्द्र उभयं जुजोषति यथसौम्यस्यान्धसो बुबोधति।
अनृक्षरा ऋजवस्सन्तु पन्था येभिस्सखायो यन्ति नो वरेयम्।
समर्यमा सं भगो नो निनीयाथसं जास्पत्यꣳ सुयममस्तु देवाः।
अभ्रातृघ्नीं वरुणापतिघ्नीं बृहस्पते।
इन्द्रापुत्रघ्नीं लक्ष्म्यं तामस्यै सवितस्सुव।
अघोरचक्षुरपतिघ्न्येधि शिवा पतिभ्यस्सुमनास्सुवचाः।
जीवसूर्देवकामा स्योना शं नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे।
इदमहं या त्वयि पतिघ्न्यलक्ष्मस्तां निर्दिशामि।
जीवाꣳरुदन्ति विमयन्ते अध्वरे दीर्घामनु प्रसितिं दीधियुर्नरः।
वामं पितृभ्यो य इदꣳ समेरे रे मयः पतिभ्यो जनयः परिष्वजै।
व्युक्षत्कूरमुदचन्त्वाप आऽस्यै ब्राह्मणास्त्रपनꣳ हरन्तु।
अवीरघ्नीरुदचन्त्वापः।
अर्यम्णो अग्निं परि यन्तु क्षिप्रं प्रतीक्षन्ताꣳ श्वश्रवो देवराꣳश्च।
खेऽनसः खे रथः खे युगस्य शचीपते।
अपालामिन्द्र त्रिः पूर्व्यकरथसूर्यवर्चसम्।
शं ते हिरण्यꣳशमु सन्त्वापशं ते मेधी भवतु शं युगस्य तृघ्ना।
शं त आपशशतपवित्रा भवन्त्वथा पत्या तन्वꣳ सꣳ सृजस्व ॥ १ ॥
दीधियुर्नरोऽष्टौ च ॥ १ ॥

[[1-2]]

हिरण्यवर्णाश्शुचयः पावकाः प्रचक्रमुर् हित्वाऽवद्यमापः ।
 शतं पवित्रा वितता ह्यासु ताभिद्धा देवस्सविता पुनातु ।
 हिरण्यवर्णाश्शुचयः पावका यासु जातः कश्यपो यास्वग्निः ।
 या अग्निं गर्भं दधिरे सुवर्णास्तास्त आपश्शः स्योना भवन्तु ।
 यासां राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यञ्जनानाम् ।
 या अग्निं गर्भं दधिरे सुवर्णास्तास्त आपश्शः स्योना भवन्तु ।
 यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा निविष्टाः ।
 या अग्निं गर्भं दधिरे सुवर्णास्तास्त आपश्शः स्योना भवन्तु ।
 शिवेन त्वा चक्षुषा पश्यन्त्वापश्शवया तन्वोपस्पृशन्तु त्वचं ते ।
 घृतश्चुतश्शुचयो याः पावकास्तास्त आपश्शः स्योना भवन्तु ।
 परि त्वा गिर्वणो गिर इमा भवन्तु विश्वतः ।
 वृद्धायुमनु वृद्धयो जुष्टा भवन्तु जुष्टयः ।
 आशासानेत्येषा ।
 पूषा त्वेतो नयतु हस्तगृह्याश्विनौ त्वा प्रवहतां रथेन ।
 गृहान्गच्छ गृहपत्नी यथाऽसौ वशिनी त्वं विदथमावदासि ॥ २ ॥
 भवन्तु पञ्च च ॥ २ ॥

[[1-3]]

सोमः प्रथमो विविदे गन्धर्वो विविद उत्तरः ।
 तृतीयो अग्निष्टे पतिस्तुरीयस्ते मनुष्यजाः ।
 सोमोऽददद्गन्धर्वाय गन्धर्वोऽददद्ग्नये ।
 रयिं च पुत्रांश्चादादग्निर्मह्यमथो इमाम् ।
 गृभ्णामि ते सुप्रजास्त्वाय हस्तं मया पत्या जरदष्टिर्यथाऽसः ।
 भगो अर्यमा सविता पुरन्धिर्मह्यं त्वाऽदुर्गार्हपत्याय देवाः ।
 ते ह पूर्वे जनासो यत्र पूर्ववहो हिताः ।
 मूर्धन्वान् यत्र सौभ्रवः पूर्वी देवेभ्य आतपत् ।
 सरस्वति प्रेदमव सुभगे वाजिनीवति ।
 तां त्वा विश्वस्य भूतस्य प्रगायामस्यग्रतः ।
 य एतिं प्रदिशस्सर्वा दिशोऽनु पवमानः ।
 हिरण्यहस्त ऐरंमस्स त्वा मन्मनसं कृणोतु ।

एकमिषे विष्णुस्त्वाऽन्वेतु द्वे ऊर्जे त्रीणि व्रताय चत्वारि मायोभवाय पञ्च पशुभ्यष्वडृतुभ्यस्सप्त
 सप्तभ्यो होत्राभ्यो विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 सर्वा सप्तपदा भव सर्वायौ सप्तपदा बभूव सख्यं ते गमेयः सख्यात्ते मा यौषः सख्यान्मे मा
 यौष्ठास्समयाव संकल्पावहै संप्रियौ रोचिष्णू सुमनस्यमानौ।
 इषमूर्जमभि संवसानौ सं नौ मनाःसि सं व्रता समु चित्तान्याकरम्।
 सा त्वमस्यमूहममूहमस्मि सा त्वं द्यौरहं पृथिवी त्वं रेतोऽहं रेतोभृत्त्वं मनोऽहमस्मि वात्त्वः
 सामाहमस्यमृत्त्वः सा मामनुव्रता भव पुंसे पुत्राय वेत्तवै श्रियै पुत्राय वेत्तव एहि सूनृते ॥ ३ ॥
 अग्रतष्वद् ॥ ३ ॥

[[1-4]]

सोमाय जनिविदे स्वाहा गन्धर्वाय जनिविदे स्वाहाऽग्नये जनिविदे स्वाहा।
 कन्यला पितृभ्यो यती पतिलोकमव दीक्षामदास्थ स्वाहा।
 प्रेतो मुञ्चाति नामुतस्सुबद्धाममुतस्करत्।
 यथेयमिन्द्र मीद्वस्सुपुत्रा सुभगाऽसति।
 इमां त्वमिन्द्र मीद्वस्सुपुत्राः सुभगां कृणु।
 दशास्यां पुत्रानाधेहि पतिमेकादशं कृधि।
 अग्निरेतु प्रथमो देवतानाः सौऽस्यै प्रजां मुञ्चतु मृत्युपाशात्।
 तदयं राजा वरुणोऽनुमन्यतां यथेयः स्त्री पौत्रमघं न रोदात्।
 इमामग्निस्त्रायतां गारुहपत्यः प्रजामस्यै नयतु दीर्घमायुः।
 अशून्योपस्था जीवतामस्तु माता पौत्रमानन्दमभि प्रबुध्यतामियम्।
 मा ते गृहे निशि घोष उत्थादन्यत्र त्वद्रुदत्यस्संविशन्तु।
 मा त्वं विकेश्युर आवधिष्ठा जीवपत्नी पतिलोके विराज पश्यन्ती प्रजाः सुमनस्यमानाम्।
 द्यौस्ते पृष्ठं रक्षतु वायुरूरू अश्विनौ च स्तनं धरन्तः सविताऽभि रक्षतु।
 आवाससः परिधानाद्बृहस्पतिर्विश्वे देवा अभि रक्षन्तु पश्चात्।
 अप्रजस्तां पौत्रमृत्युं पाप्मानमुत वाऽघम्।
 शीर्ष्णास्त्रजमिवोन्मुच्य द्विषद्भ्यः प्रति मुञ्चामि पाशम्।
 इमं मे वरुण तत्त्वा यामि त्वं नो अग्ने स त्वं नो अग्ने त्वमग्ने अयाऽस्यया सन्मनसा हितः।
 अया सन् हव्यमूहिषेऽया नो धेहि भेषजम् ॥ ४ ॥
 इयमष्टौ च ॥ ४ ॥

[[1-5]]

आ तिष्ठेममश्मानमश्मेव त्वः स्थिरा भव।

अभि तिष्ठ पृतन्यतस्सहस्व पृतनायतः।

इयं नार्युप ब्रूते कल्पान्यावपन्तिका।

दीर्घायुरस्तु मे पतिर्जीवातु शरदश्शतम्।

तुभ्यमग्रे पर्यवहन्थसूर्या वहतुना सह।

पुनः पतिभ्यो जायां दा अग्रे प्रजया सह।

पुनः पत्नीमग्निरदादायुषा सह वर्चसा।

दीर्घायुरस्या यः पतिस्स एतु शरदश्शतम्।

विश्वा उत त्वया वयं धारा उदन्या इव।

अतिगाहेमहि द्विषः।

आ तिष्ठेममश्मानम्।

अर्यमणं नु देवं कन्या अग्निमयक्षत।

स इमां देवो अध्वरः प्रेतो मुञ्चाति नामुतस्सुबद्धाममुतस्करत्।

तुभ्यमग्रे पर्यवहन्पुनः पत्नीमग्निरदाद्विश्वा उत त्वया वय मा तिष्ठेममश्मानम्।

त्वमर्यमा भवसि यत्कनीनां नाम स्वधावथस्वर्यं बिभर्षि।

अञ्जन्ति वृक्षः सुधितं न गोभिर्यद्दम्पती समनसा कृणोषि।

तुभ्यमग्रे पर्यवहन्पुनः पत्नीमग्निरदाद्विश्वा उत त्वया वयम्।

प्र त्वा मुञ्चामि वरुणस्य पाशाद्येन त्वाऽबन्धाथ्सविता सुकेतः।

धातुश्च योनौ सुकृतस्य लोके स्योनं ते सह पत्यां करोमि।

इमं विष्यामि वरुणस्य पाशं यमबन्धीत सविता सुशेवः।

धातुश्च योनौ सुकृतस्य लोकेऽरिष्टां त्वा सह पत्यां कृणोमि।

अयाश्चाग्नेऽस्यनभिश्स्तीश्च सत्यमित्त्वमया असि।

अयसा मनसा धृतोऽयसा हव्यमूहिषेऽया नो धेहि भेषजम् ॥ ५ ॥

द्विषस्सुशेवस्त्रीणि च ॥ ५ ॥

[[1-6]]

सत्येनोत्तमिता भूमिस्सूर्येणोत्तमिता द्यौः।

ऋतेनादित्यास्तिष्ठन्ति दिवि सोमो अधि श्रितः।

युञ्जन्ति ब्रध्नं योगैयोगे।

सुकि॑श्शुक॑ श॒ल्मलिं॑ वि॒श्वरूप॑ हिर॑ण्यवर्ण॑ सु॒वृत॑ सु॒चक्रम्।
 आ॒रोह॑ व॒ध्वमृत॑स्य लो॒कः॑ स्यो॒नं पत्ये॑ व॒हतुं॑ कृ॒णुष्व।
 उ॒दुत्तर॑मा॒रोह॑न्ती व्य॒स्यन्ती॑ पृत॒न्यतः॑।
 मूर्धा॑नं प॒त्युरा॒रोह॑ प्र॒जया॑ च वि॒राङ्गव॑।
 सं॒राज्ञी॑ श्वशुरे भव सं॒राज्ञी॑ श्वश्रु॒वां भव॑।
 नना॑न्दरि सं॒राज्ञी॑ भव सं॒राज्ञी॑ अधि॒ देवेषु॑।
 स्तु॒षाणा॑श्च श्वशुराणां प्र॒जाया॑श्च धन॑स्य च।
 पती॑नां च दे॒वृणां॑ च सजा॒तानां॑ वि॒राङ्गव॑।
 नी॒ललो॒हिते॑ भवतः कृत्या स॒क्तिर्व्य॑ज्यते।
 ए॒धन्ते॑ऽस्या ज्ञा॒तयः॑ पति॒र्बन्धेषु॑ बध्यते।
 ये व॒ध्वश्चन्द्रं॑ व॒हतुं॑ यक्ष्मा॒ यन्ति॒ जना॑ अनु॒।
 पु॒नस्तान् य॒ज्ञिया॑ दे॒वा नय॑न्तु यत् आ॒गताः॑।
 मा वि॒दन्परि॑पन्थिनो॒ य आ॒सीद॑न्ति दम्प॒ती।
 सु॒गेभिर्दु॑र्गमती॒तामप॑द्रान्त्वरा॒तयः॑।
 सु॒गं पन्थान॑मा॒रुक्ष॑मरि॒ष्टः॑ स्वस्ति॒वाहन॑म्।
 यस्मि॑न्वी॒रो न रिष्य॑त्य॒न्येषां॑ वि॒न्दते॒ वसु॑ ॥ ६ ॥
 धन॑स्य च॒ नव॑ च ॥ ६ ॥

[[1-7]]

ता म॑न्दसा॒ना मनु॑षो दुरो॒ण आ॒धत्त॑श्च र॒यिं द॒शवी॑रं व॒चस्य॑वै।
 कृतं॑ ती॒र्थश्च॑ सु॒प्रपा॑णश्च शु॒भस्प॑ती स्था॒णुं प॑थे॒ष्ठामप॑ दु॒र्मति॑श्च ह॒तम्।
 अ॒यं नो॑ म॒ह्याः पा॒रः॑ स्व॒स्ति नैष॑द्वन॒स्पतिः॑।
 सी॒रा न॑स्सु॒तरा॑ भव दी॒र्घायु॑त्वाय॒ वर्च॑से।
 अ॒स्य पा॒रे नि॒र्ऋ॑तस्य जी॒वा ज्योति॑रशीमहि।
 म॒ह्या इन्द्र॑स्स्व॒स्तये॑।
 यदृ॑ते चि॒दभि॑श्चि॒षः पु॒रा ज॒र्तभ्य॑ आ॒तृदः॑।
 सन्धा॑ता स॒न्धिं म॒घवा॑ पुरो॒वसु॑र्निष्कर्ता॒ विह॑तं पु॒नः।
 इडा॑मग्न इ॒मं मे॑ वरु॒ण तच्चा॑ यामि॒ त्वं नो॑ अ॒ग्ने स॒ त्वं नो॑ अ॒ग्ने त्वम॑ग्ने अ॒याऽसि॑।
 ये ग॑न्ध॒र्वा अ॒प्सर॑सश्च दे॒वीरेषु॑ वृ॒क्षेषु॑ वा॒नस्प॑त्येष्वासते।
 शि॒वास्ते॒ अस्यै॑ व॒ध्वै भव॑न्तु मा हि॒सिषु॑र्व॒हतु॑मू॒ह्यमा॑नाम्।

या ओषधयो या नद्यो यानि धन्वानि ये वनाः।
 ते त्वा वधु प्रजावतीं प्र त्वे मुञ्चन्त्वहसः।
 संकाशयामि वहतुं ब्रह्मणा गृहैरघोरेण चक्षुषा मैत्रेण।
 पर्याणद्धं विश्वरूपं यदस्याः स्योनं पतिभ्यस्सविता कृणोतु तत्।
 आ वामगन्धसुमतिर्वाजिनीवसू न्यश्विना हृथसु कामाः अयसत।
 अभूतं गोपा मिथुना शुभस्पती प्रिया अर्यम्णो दुर्याः अशीमहि।
 अयं नो देवस्सविता बृहस्पतिरिन्द्राग्नी मित्रावरुणा स्वस्तये।
 त्वष्टा विष्णुः प्रजयां सःरराणः काम आयातं कामाय त्वा विमुञ्चतु ॥ ७ ॥
 आसते नव च ॥ ७ ॥

[[1-8]]

शर्म वर्मेदमाहरास्यै नार्या उपस्तिरै।
 सिनीवाल्लि प्रजायतामियं भगस्य सुमता असत्।
 गृहान्भद्रान्थसुमनसः प्रपद्येऽवीरघ्नी वीरवतस्सुवीरान्।
 इरां वहतो घृतमुक्षमाणास्तेष्वहः सुमनास्सं विशामि।
 आगन्गोष्ठं महिषी गोभिरश्वैरायुष्मत्पत्नी प्रजयां स्वर्वित्।
 बर्हीं प्रजां जनयन्ती सुरत्नेममग्निः शतहिमास्सपर्यात्।
 अयमग्निर्गृहपतिस्सुसः सत्पुष्टिवर्धनः।
 यथा भगस्याभ्यां ददद्रयिं पुष्टिमथौ प्रजाम्।
 प्रजयां आभ्यां प्रजापत इन्द्राग्नी शर्म यच्छतम्।
 यथैनयोर्न प्रमीयाता उभयोर्जीवतोः प्रजाः।
 तेन भूतेन हविषाऽयमाप्यायतां पुनः।
 जायां यामस्मा आवाक्षुस्ताः रसेनाभिवर्धताम्।
 अभिवर्धतां पयसाऽभि राष्ट्रेण वर्धताम्।
 रय्या सहस्रपोषसेमौ स्तामनपेक्षितौ।
 इहैव स्तं मा वियोष्टं विश्वमायुर्व्यश्रुतम्।
 मह्या इन्द्रस्स्वस्तये।
 ध्रुवैधि पौष्या मयि मह्यं त्वाऽदाद्वहस्पतिः।
 मया पत्यां प्रजावती सं जीव शरदश्शतम्।
 त्वष्टा जायामजनयत्त्वष्टाऽस्यै त्वां पतिम्।

त्वष्टा सहस्रमायुःषि दीर्घमायुः कृणोतु वाम्।
 इमं मे वरुण तत्त्वा यामि त्वं नो अग्ने स त्वं नो अग्ने त्वमग्ने अयाऽसि ॥ ८ ॥
 जीवतोः प्रजा वामेकं च ॥ ८ ॥

[[1-9]]

इह गावः प्रजायध्वमिहाश्वा इह पूरुषाः।
 इहो सहस्रदक्षिणो रायस्योषो निषीदतु।
 सोमेनादित्या बलिनस्सोमेन पृथिवी दृढा।
 अथो नक्षत्राणामेषामुपस्थे सोम आधितः।
 प्रस्वस्स्थः प्रेयं प्रजया भुवने शोचेष्ट।
 इह प्रियं प्रजया ते समृध्यतामस्मिन्गृहे गार्हपत्याय जागृहि।
 एना पत्या तन्वः सः सृजस्वाथा जीव्री विदथमावदासि।
 सुमङ्गलीरियं वधूरिमाः समेत पश्यत।
 सौभाग्यमस्यै दत्वायाथास्तं विपरेतन।
 ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवमसि ध्रुवतस्स्थितम्।
 त्वं नक्षत्राणां मेथ्यसि स मा पाहि पृतन्यतः।
 सप्त ऋषयः प्रथमां कृत्तिकानामरुन्धतीं।
 यद्भुवताः ह निन्युः षट्कृत्तिका मुख्ययोगं वहन्तीयमस्माकमेधत्वष्टमी।
 सदसस्पतिमद्भुतं प्रियमिन्द्रस्य काम्यम्।
 सनिं मेधामयासिषम्।
 उदीप्यस्व जातवेदोऽपघ्नन्निरृष्टिं मम।
 पशूँश्च मह्यमावह जीवनं च दिशो दिश।
 मानो हिःसीज्जातवेदो गामश्चं पुरुषं जगत्।
 अबिभ्रदन्न आगृहि श्रिया मा परि पातय ॥ ९ ॥
 ध्रुवतस्स्थितं नव च ॥ ९ ॥

[[1-10]]

उदीर्ष्वार्तो विश्वावसो नमसेडामहे त्वा।
 अन्यामिच्छ प्रफर्व्यः सं जायां पत्या सृज।
 उदीर्ष्वार्तः पतिवती ह्येषा विश्वावसुं नमसा गीर्भिरीद्वि।

अन्यामिच्छ पितृषदं व्यक्तां स ते भागो जनुषा तस्य विद्धि।
 अग्नै प्रायश्चित्ते त्वं देवानां प्रायश्चित्तिरसि ब्राह्मणस्त्वा नाथकामः प्रपद्ये याऽस्यां पतिघ्नी तनूः
 प्रजाघ्नी पशुघ्नी लक्ष्मिघ्नी जारघ्नीमस्यैतां कृणोमि स्वाहा।
 वायौ प्रायश्चित्त आदित्य प्रायश्चित्ते प्रजापते प्रायश्चित्ते त्वं देवानां प्रायश्चित्तिरसि ब्राह्मणस्त्वा
 नाथकामः प्रपद्ये याऽस्यां पतिघ्नी तनूः प्रजाघ्नी पशुघ्नी लक्ष्मिघ्नी जारघ्नीमस्यै तां कृणोमि स्वाहा।
 प्रसवश्चोपयामश्च काटश्चार्णवश्च धर्णसिश्च द्रविणं च भर्गश्चान्तरिक्षं च सिन्धुश्च समुद्रश्च सरस्वाश्च
 विश्वव्यचाश्च ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भै दध्मस्स्वाहा।
 मधुश्च माधवश्च शुक्रश्च शुचिश्च नभश्च नभस्यश्चेषश्चोर्जश्च सहश्च सहस्यश्च तपश्च तपस्यश्च ते यं
 द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भै दध्मस्स्वाहा।
 चित्तं च चित्तिश्चाकूतं चाकूतिश्चाधीतं चाधीतिश्च विज्ञातं च विज्ञानं च नाम च क्रतुश्च दर्शश्च
 पूर्णमासश्च ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भै दध्मस्स्वाहा।
 भूस्स्वाहा भुवस्स्वाहा सुवस्स्वाहोऽस्वाहा ॥ १० ॥
 उदीर्घ्वातो दश ॥ १० ॥

[[1-11]]

अपश्यं त्वा मनसा चेकितानं तपसो जातं तपसो विभूतम्।
 इह प्रजामिह रयिः रराणः प्रजायस्व प्रजया पुत्रकाम।
 अपश्यं त्वा मनसा दीध्यानां स्वायां तनूः ऋत्विये नाथमानाम्।
 उप मामुच्चा युवतिर्बभूयाः प्रजायस्व प्रजया पुत्रकामे।
 समञ्जन्तु विश्वे देवास्समापो हृदयानि नौ।
 सं मातरिश्वा सं धाता समु देष्टी दिदेष्टु नौ।
 प्रजापते तन्वं मे जुषस्व त्वष्टर्देवोभिस्सहसाम इन्द्र।
 विश्वैर्देवै रातिभिस्सःरराणः पुःसां बहूनां मातरस्स्याम।
 आ नः प्रजां जनयतु प्रजापतिराजरसाय समनत्तवर्यमा।
 अदुर्मङ्गलीः पतिलोकमाविश शं नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे।
 तां पूषञ्छिवतमामेरयस्व यस्यां बीजं मनुष्या वपन्ति।
 या न ऊरू उशती विस्रयातै यस्यामुशन्तः प्रहरैम शेफम् ॥ ११ ॥
 शं चतुष्पदे द्वे च ॥ ११ ॥

[[1-12]]

आरौहोरुमुपबर्हस्व बाहुं परिष्वजस्व जायाः सुमनस्यमानः ।
 तस्यां पुष्यतं मिथुनौ सयोनी बर्हीं प्रजां जनयन्तौ सरैतसा ।
 आर्द्रयाऽरण्या यत्रामन्थत्पुरुषं पुरुषेण शक्रः ।
 तदेतौ मिथुनौ सयोनी प्रजयाऽमृतेनेह गच्छतम् ।
 अहं गर्भमदधामोषधीष्वहं विश्वेषु भुवनेष्वन्तः ।
 अहं प्रजा अजनयं पितृणामहं जनिभ्यो अपरीषु पुत्रान् ।
 पुत्रिणेमा कुमारिणा विश्वमायुर्व्यंशुतम् ।
 उभा हिरण्यपेशसा वीतिहोत्रा कृतद्वसू ।
 दशस्यन्त्वाऽमृताय कः शमूधो रोमशः हथो देवेषु कृणुतो दुवः ॥ १२ ॥
 आरौह नव ॥ १२ ॥

[[1-13]]

विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिशतु ।
 आसिञ्चतु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु ते ।
 गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि सरस्वति ।
 गर्भं ते अश्विनौ देवावाधत्तां पुष्करस्रजा ।
 हिरण्ययी अरणी यं निर्मन्थतो अश्विना ।
 तं ते गर्भं हवामहे दशमे मासि सूतवे ।
 यथेयं पृथिवी मही तिष्ठन्ती गर्भमादधे ।
 एवं त्वं गर्भमाधत्स्व दशमे मासि सूतवे ।
 यथा पृथिव्यग्निगर्भा द्यौर्यथेन्द्रेण गर्भिणी ।
 वायुर्यथा दिशां गर्भं एवं गर्भं दधामि ते ।
 विष्णो श्रेष्ठेन रूपेणास्यां नार्या गवीन्याम् ।
 पुमांसं गर्भमाधेहि दशमे मासि सूतवे ।
 नेजमेष परापत सपुत्रः पुनरापत ।
 अस्यै मे पुत्रकामायै गर्भमाधेहि यः पुमान् ।
 व्यस्य योनिं प्रति रेतौ गृहाण पुमान्पुत्रो धीयतां गर्भो अन्तः ।
 तं माता दशमासो बिभर्तु स जायतां वीरतमस्त्वानाम् ।
 आ ते गर्भो योनिमेतु पुमान्बाण इवेषुधिम् ।
 आ वीरो जायतां पुत्रस्ते दशमास्यः ॥ १३ ॥

गर्भं दधामि तेऽष्टौ च ॥ १३ ॥

[[1-14]]

करोमि ते प्राजापत्यमा गर्भो योनिमेतु ते ।
अनूनः पूर्णो जायतामश्लोणोऽपिशाचधीतः ।
पुमांस्ते पुत्रो नारि तं पुमाननुजायताम् ।
तानि भद्राणि बीजान्युषभा जनयन्तु नौ ।
यानि भद्राणि बीजान्युषभा जनयन्ति नः ।
तैस्त्वं पुत्रान् विन्दस्व सा प्रसूर्धेनुका भव ।
कामप्रमृध्यतां मह्यमपराजितमेव मै ।
यं कामं कामये देव तं मे वायो समर्धय ।
अनुहवं परिहवं परीवादं परिक्षपम् ।
दुस्स्वप्नं दुरुदितं तद्विषद्भ्यो दिशाम्यहम् ।
अनुहृतं परिहृतं शकुनेर्यदशाकुनम् ।
मृगस्य सृतमक्षणया तद्विषद्भ्यो दिशाम्यहम् ।
आरात्ते अग्निरस्त्वारत्परशुरस्तु ते ।
निवाते त्वाऽभि वरषतु स्वस्ति तेऽस्तु वनस्पते स्वस्ति मेऽस्तु वनस्पते ।
नमश्शकृत्सदे रुद्राय नमो रुद्राय शकृत्सदे ।
गोष्ठमसि नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीस्सिगसि नसि वज्रो नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः ।
उद्रातेव शकुने सामं गायसि ब्रह्मपुत्र इव सर्वनेषु शंससि ।
स्वस्ति नश्शकुने अस्तु प्रति नस्सुमना भव ॥ १४ ॥
अहमष्टौ च ॥ १४ ॥

[[1-15]]

प्रातरग्निं प्रातरिन्द्रं हवामहे प्रातर्मित्रावरुणा प्रातरश्विना ।
प्रातर्भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं प्रातस्सोममुत रुद्रं हुवेम ।
प्रातर्जितं भगमुग्रं हुवेम वयं पुत्रमदितेर्यो विधर्ता ।
आघ्रश्चिद्यं मन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यं भगं भक्षीत्याह ।
भग प्रणेतर्भग सत्यराधो भगेमां धियमुदव ददन्नः ।
भग प्रणो जनय गोभिरश्वैर्भग प्रनृभिर्नृवन्तस्स्याम ।

उ॒तेदा॒नीं॒ भ॒ग॒व॒न्त॒स्स्या॒मो॒त॒ प्र॒पि॒त्व॒ उ॒त॒ म॒ध्ये॒ अ॒ह्ना॑म् ।
 उ॒तो॒दि॒ता॒ म॒घ॒व॒न्थ॒सूर्य॑स्य॒ व॒यं॒ दे॒वा॒ना॑ः॒ सु॒म॒तौ॒ स्या॑म ।
 भ॒ग॒ ए॒व॒ भ॒ग॒वा॑ः॒ अ॒स्तु॒ दे॒वा॒स्ते॒न॒ व॒यं॒ भ॒ग॒व॒न्त॒स्स्या॑म ।
 तं॒ त्वा॑ भ॒ग॒ सर्व॑ इ॒ज्जो॑ह॒वीमि॒ स नो॑ भ॒ग॒ पुर॑ ए॒ता भ॑वे॒ह ।
 स॒म॒ध्व॒रा॒योष॑सो॒ नम॑न्त॒ दधि॑क्रा॒वे॒व शु॑च॒ये प॒दाय॑ ।
 अ॒र्वा॒ची॒नं॒ व॒सु॒वि॒दं॒ भ॒गं॒ नो॒ रथ॑मि॒वाश्र॑वा॒ वा॒जिन॑ आ॒व॒ह॒न्तु॒ ।
 अ॒श्र॒वा॒व॒ती॒र्गो॒म॒ती॒र्न॒ उ॒षा॑सो॒ वी॒र॒व॒ती॒स्स॒द॒मु॒च्छ॑न्तु॒ भ॒द्राः॒ ।
 घृ॒तं॒ दु॒र्हा॒ना॒ वि॒श्व॒तः॒ प्र॒पी॒ना॒ यू॒यं पा॑त॒ स्व॒स्ति॒भि॒स्स॒दा॒ नः॑ ॥ १५ ॥
 भ॒वे॒ह च॒त्वारि॑ च ॥ १५ ॥

[[1-16]]

इ॒मां॒ ख॒ना॒म्यो॒षधीं॑ वी॒रु॒धं॒ ब॒ल॒व॒त्त॒मा॒म् ।
 य॒या॒ स॒प॒त्नीं॑ बा॒ध॒ते॒ य॒या॒ सं॒वि॒न्द॒ते॒ प॒ति॑म् ।
 उ॒त्ता॒न॒प॒र्णे॑ सु॒भ॒गे॒ स॒ह॒मा॒ने॒ स॒ह॒स्व॒ति॒ ।
 स॒प॒त्नीं॑ मे॒ प॒रा॒ध॒मं॒ प॒तिं॑ मे॒ के॒वलं॑ कृ॒धि॒ ।
 उ॒त्त॒रा॒ऽह॒मु॒त्त॒र॒ उ॒त्त॒रे॒दु॒त्त॒रा॒भ्यः॑ ।
 अ॒था॑ स॒प॒त्नी॒ या॒ म॒मा॒ध॒रा॒ सा॒ऽध॒रा॒भ्यः॑ ।
 न ह्य॒स्यै॒ नाम॑ गृ॒भ्णा॒मि॒ नो॒ अ॒स्मि॒न्न॒म॒ते॒ ज॒ने॑ ।
 प॒रा॒मे॒व॒ प॒रा॒व॒तः॑ स॒प॒त्नीं॑ ना॒श॒या॒म॒सि॒ ।
 अ॒ह॒म॒स्मि॒ स॒ह॒मा॒ना॒ऽथ॒ त्व॒म॒सि॒ सा॒स॒हिः॑ ।
 उ॒भे॒ स॒ह॒स्व॒ती॒ भू॒त्वा॒ स॒प॒त्नीं॑ मे॒ स॒हा॒व॒है॑ ।
 उ॒प॑ ते॒ऽधा॑ः स॒ह॒मा॒ना॒म॒भि॒ त्वा॑ऽधा॑ः स॒ही॒य॒सा॑ ।
 मा॒म॒नु॒ प्र॒ ते॒ म॒नो॑ व॒थ्सं॑ गौ॒रि॑व॒ धा॒व॒तु॒ प॒था॒ वा॒रि॑व॒ धा॒व॒तु॑ ॥ १६ ॥
 स॒हा॒व॒है॒ द्वे॒ च॑ ॥ १६ ॥

[[1-17]]

उ॒द॒सौ॑ सू॒र्यो॑ अ॒गा॒दु॒द॒यं॑ मा॒म॒को॒ भ॒गः॑ ।
 अ॒हं॒ तद्वि॒द्व॒ला॒ प॒ति॒म॒भ्य॑सा॒क्षि॒ वि॒षा॒स॒हिः॑ ।
 अ॒हं॒ के॒तु॒र॒हं॑ मूर्धा॒ऽह॒मु॒ग्रा॒ वि॒वा॒च॒नी॑ ।
 म॒मे॒द॒नु॒ क्र॒तुं॒ प॒ति॒स्से॒हा॒ना॒या॑ उ॒वा॒च॒रे॒त् ।

मम पुत्राश्शत्रुहणोऽथो मे दुहिता विराट्।
उताहमस्मि संजया पत्युर्मे श्लोक उत्तमः।
येनेन्द्रो हविषा कृत्यभवद्व्युत्तमः।
अहं तदक्रि देवा अस्पत्ना किलाभवम्।
असपत्ना सपत्निघ्नी जयन्त्यभिभूवरीः।
आविथिस सर्वासाः राधो वर्चो अस्थेयसामिव।
समजैषमिमा अहः सपत्नीरभिभूवरीः।
यथाऽहमस्य वीरस्य विराजामि धनस्य च ॥ १७ ॥
अस्थेयसामिव द्वे च ॥ १७ ॥

[[1-18]]

अक्षीभ्यां ते नासिकाभ्यां कर्णाभ्यां चुबुकादधि।
यक्ष्मः शीर्षण्यं मस्तिष्काज्जिह्वाया विवृहामि ते।
ग्रीवाभ्यस्त उष्णिहाभ्यः कीकसाभ्योऽनूक्यात्।
यक्ष्मं दोषण्यमःसाभ्यां बाहुभ्यां विवृहामि ते।
आन्त्रेभ्यस्ते गुदाभ्यो वनिष्ठोर् हृदयादधि।
यक्ष्मं मतस्नाभ्यां यक्रः प्लाशिभ्यो विवृहामि ते।
ऊरुभ्यां तेऽष्टीवद्भ्यां जङ्घाभ्यां प्रपदाभ्याम्।
यक्ष्मः श्रोणीभ्यां भासदाद्धःससो विवृहामि ते।
मेहनाद्वलङ्करणांल्लोमभ्यस्ते नखेभ्यः।
यक्ष्मः सर्वस्मादात्मनस्तमिमं विवृहामि ते।
अङ्गादङ्गाल्लोमालोमो जातं पर्वणिपर्वणि।
यक्ष्मः सर्वस्मादात्मनस्तमिमं विवृहामि ते।
परादेहि शाबल्यं ब्रह्मभ्यो विभज्जा वसु।
कृत्यैषा पद्वती भूत्वा जायाऽऽविशते पतिम्।
आश्लीला तनूर्भवति रुशती पापयाऽमुया।
पतिर्यद्वध्वै वाससा स्वमङ्गमभि धिथ्सति।
क्रूरमेतत्कटुकमेतदपाष्ठवद्विषवन्नैतदत्तवे।
सूर्या यः प्रत्यक्षं विद्याथ्स एतत्प्रतिगृहीयात्।
आशासनं विशसनमथो अधि विचर्तनम्।

सूर्यायाः पश्य रूपाणि तानि ब्रह्मोत शंसति ॥ १८ ॥
इमं विवृहामि ते शंसति ॥ १८ ॥

अक्षीभ्यां ग्रीवाभ्यं आन्त्रेभ्यं ऊरुभ्यां मेहनादङ्गादङ्गात्परादेहि सप्त ॥
प्रसुगमन्ताऽष्टादश हिरण्यवर्णाः पञ्चदश सोमः प्रथमषोडश सोमाय जनिविदेऽष्टादशातिष्ठेमं
त्रयोविंशतिस्सत्येन ता मन्दसानैकान्न विंशतिरेकान्न विंशतिशर्म वरुणैकविंशतिरिह गाव
एकान्न विंशतिरुदीर्घातो दशापश्यं त्वा द्वादशारौहोरुं नव विष्णुर्योनिं करोमि तेऽष्टादशाष्टादश
प्रतरग्निं चतुर्दशेमां खनाम्युदसौ सूर्यो द्वादशद्वादशाक्षीभ्यां ते विंशतिरष्टादश ॥ १८ ॥

प्रसुगमन्ताऽपश्यं त्वाऽष्टादश ॥ १८ ॥

प्रसुगमन्ता तानि ब्रह्मोत शंसति ॥

Ekāgni-Kāṇḍa

Edited by Subramania Sarma, Chennai

Proofread Version of November 2005

Chapter 2

[[2-1]]

उ॒ष्णेन॑ वा॒यवु॒दके॑ने॒ह्यदि॑तिः केशान् वपतु ।
आप॑ उ॒न्दन्तु॑ जी॒वसे॑ दी॒र्घायु॑त्वाय॒ वर्च॑से ।
ज्यो॒क्क॒ सूर्यं॑ दृ॒शे ।
येना॑व॒पथ्स॑वि॒ता क्षु॒रेण॑ सोम॒स्य रा॒ज्ञो वरु॑णस्य वि॒द्वान् ।
तेन॑ ब्रह्मा॒णो वप॑ते॒दम॑स्यायु॒ष्माञ्ज॑रद॒ष्टिर्य॑थाऽस॒दय॑म॒सौ ।
येन॑ पू॒षा बृ॒हस्प॑ते॒रग्ने॑रिन्द्र॒स्य चा॑युषेऽव॒पत् ।
तेना॑स्यायु॒षे वप॑ सौ॒श्लोक्या॑य स्व॒स्तये॑ ।
येन॑ भू॒यश्च॑रा॒त्ययं॑ ज्यो॒क्क॒ पश्या॑ति॒ सूर्य॑म् ।
तेना॑स्यायु॒षे वप॑ सौ॒श्लोक्या॑य स्व॒स्तये॑ ।
येन॑ पू॒षा बृ॒हस्प॑ते॒रग्ने॑रिन्द्र॒स्य चा॑युषेऽव॒पत् ।
तेन॑ ते वपा॒म्यसा॑वायु॒षा वर्च॑सा॒ यथा॑ ज्यो॒क्सु॑म॒ना असाः॑ ।
यत्क्षु॑रेण॒ मर्च॑यता॒ सुपे॑शासा॒ वम्रा॑ वप॒सि केशान्॑ ।
शु॒न्धि शि॒रो माऽस्या॑युः प्रमौ॒षीः ।
उ॒प्त्वाय॑ केशान्॒वरु॑णस्य॒ राज्ञो॑ बृ॒हस्प॑ति॒स्सवि॑ता सोमो॒ अग्निः॑ ।
तेभ्यो॑ नि॒धानं॑ बहु॒धाऽन्व॑विन्द॒न्नन्तरा॑ द्यावा॒पृथि॑वी अ॒पस्सु॑वः ॥ १ ॥
आयु॑षेऽव॒पत्पञ्च॑ च ॥ १ ॥

[[2-2]]

आ॒युर्दा॑ दे॒व ज॒रसं॑ गृ॒णानो॑ घृ॒तप्र॑तीको॒ घृत॑पृ॒ष्ठो अग्ने॑ ।
घृ॒तं पि॑ब॒न्नमृ॑तं चारु॒ गव्यं॑ पि॒तेव॑ पु॒त्रं ज॒रसे॑ नये॒मम् ।
आ॒तिष्ठे॑मम॒श्मान॑म॒श्मेव॑ त्व॒ स्थि॒रो भ॑व ।
अ॒भिति॑ष्ठ पृ॒तन्य॑त॒स्सह॑स्व पृ॒तना॑यतः ।

रेवतीस्त्वा व्यक्ष्णन्कृत्तिकाश्चाकृन्तुस्त्वा ।
 धियोऽवयन्नव ग्ना अवृञ्जन्थसहस्रमन्ताः अभितौ अयच्छन्न ।
 देवीर्देवाय परिधी सवित्रे ।
 महत्तदासामभवन्महित्वनम् ।
 या अकृन्तन्नवयन् या अतन्वत याश्च देवीरन्तानभितौऽददन्त ।
 तास्त्वा देवीर्जरसे संव्ययन्त्वायुष्मानिदं परिधथस्व वासः ।
 परिधत्त धत्त वाससैनः शतायुषं कृणुत दीर्घमायुः ।
 बृहस्पतिः प्रायच्छद्वास एतथ्सोमाय राज्ञे परिधातवा उ ।
 जरां गच्छासि परिधथस्व वासो भवा कृष्टीनामभिशस्तिपावा ।
 शतं च जीव शरदस्सुववर्चा रायश्च पोषमुप संव्ययस्व ।
 परीदं वासो अधिधास्वस्तयेऽभूरापीनामभिशस्तिपावा ।
 शतं च जीव शरदः पुरुचीर्वसूनि चार्यो विभजासि जीवनन्न ।
 इयं दुरुक्तात्परिबाधमाना शर्म वरूथं पुनती न आगात् ।
 प्राणापानाभ्यां बलमाभरन्ती प्रिया देवानाः सुभगा मेखलेयम् ।
 ऋतस्य गोप्त्री तपसः परस्पी घ्नती रक्षस्सहमाना अरातीः ।
 सा नस्समन्तमनु परीहि भद्रया भर्तारस्ते मेखले मा रिषाम ।
 मित्रस्य चक्षुर्धरुणं बलीयस्तेजो यशस्वि स्थविरः समिद्धम् ।
 अनाहनस्यं वसनं जरिष्णु परीदं वाज्यजिनं दधेऽहम् ॥ २ ॥
 वासो मारिषाम द्वे च ॥ २ ॥

[[2-3]]

आगन्त्रा समगन्महि प्रसु मृत्युं युयोतन ।
 अरिष्टास्संचरेमहि स्वस्ति चरतादिह स्वस्त्या गृहेभ्यः ।
 समुद्रादूर्मिर्मधुमाः उदारदुपाः शुना सममृतत्वमश्याम् ।
 इमे नु ते रश्मयस्सूर्यस्य येभिस्सपित्वं पितरो न आयनन्न ।
 अग्निष्टे हस्तमग्रभीथ्सोमस्ते हस्तमग्रभीथ्सविता ते हस्तमग्रभीथ्सरस्वती ते हस्तमग्रभीत्पूषा ते
 हस्तमग्रभीदर्यमा ते हस्तमग्रभीदःशुस्ते हस्तमग्रभीद्भगस्ते हस्तमग्रभीन्मित्रस्ते
 हस्तमग्रभीन्मित्रस्त्वमसि धर्मणाऽग्निराचार्यस्तव ।
 अग्नयै त्वा परि ददाम्यसौ सोमाय त्वा परि ददाम्यसौ सवित्रे त्वा परि ददाम्यसौ सरस्वत्यै त्वा परि
 ददाम्यसौ मृत्यवै त्वा परि ददाम्यसौ यमाय त्वा परि ददाम्यसौ गदाय त्वा परि ददाम्यसावन्तकाय

त्वा परिं ददाम्यसावच्चस्त्वा परिं ददाम्यसावोषधीभ्यस्त्वा परिं ददाम्यसौ पृथिव्यै त्वा सवैश्वानरायै
परिं ददाम्यसौ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव उपनयेऽसौ।

सुप्रजाः प्रजया भूयास्सुवीरौ वीरैस्सुवर्चा वर्चसा सुपोषः पोषैः।

ब्रह्मचर्यमागामुप मा नयस्व देवेन सवित्रा प्रसूतः।

कोनामास्यसौ नामाऽस्मि कस्य ब्रह्मचार्यस्यसौ प्राणस्य ब्रह्मचार्यस्यसा वेष तै देव सूर्य ब्रह्मचारी
तं गोपाय स मा मृतैष तै सूर्य पुत्रस्सदीर्घायुस्स मा मृत।

याः स्वस्तिमग्निर्वायुस्सूर्यश्चन्द्रमा आपोऽनु सं चरन्ति ताः स्वस्तिमनु सं चरासौ।

अध्वनामध्वपते श्रेष्ठस्याध्वनः पारमशीय ॥ ३ ॥

समामृत द्वे च ॥ ३ ॥

[[2-4]]

योगेयोगे तवस्तरमिममग्ने आयुषे वर्चसे कृधीति द्वे।

शतमिन्नु शरदो अन्ति देवा यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनाम्।

पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मध्या रीरिषतायुर्गन्तौः।

आग्निष्ट आयुः प्रतरां दधात्वग्निष्टे पुष्टिं प्रतरां कृणोतु।

इन्द्रो मरुद्भिर् ऋतुधा कृणोत्वादित्यैस्ते वसुभिरा दधातु।

मेधां मह्यमङ्गिरसो मेधाः संसर्षयो ददुः।

मेधां मह्यं प्रजापतिर्मेधामग्निर्ददातु मे।

अप्सरासु या मेधा गन्धर्वेषु च यद्यशः।

दैवी या मानुषी मेधा सा मामाविशतादिह।

इमं मे वरुण तत्त्वा यामि त्वं नो अग्ने स त्वं नो अग्ने त्वमग्ने अयाऽसि।

राष्ट्रभृदस्याचार्यासन्दी मा त्वद्यौषम्।

तथ्सवितुर्वरेण्यमित्येषा।

अवृधमसौ सौम्य प्राण स्वं मे गोपाय।

ब्रह्मण आणी स्थः ॥ ४ ॥

त्वमग्ने अयासि चत्वारि च ॥ ४ ॥

[[2-5]]

सुश्रवस्सुश्रवसं मा कुरु यथा त्वः सुश्रवस्सुश्रवा अस्येवमहः सुश्रवस्सुश्रवा भूयासं यथा त्वः

सुश्रवो देवानां निधिगोपौऽस्येवमहं ब्राह्मणानां ब्रह्मणो निधिगोपो भूयासम्।
 स्मृतं च मेऽस्मृतं च मे तन्म उभयं व्रतं निन्दा च मेऽनिन्दा च मे तन्म उभयं व्रतं श्रद्धा च
 मेऽश्रद्धा च मे तन्म उभयं व्रतं विद्या च मेऽविद्या च मे तन्म उभयं व्रतं श्रुतं च मेऽश्रुतं च मे तन्म
 उभयं व्रतं सत्यं च मेऽनृतं च मे तन्म उभयं व्रतं तपश्च मेऽतपश्च मे तन्म उभयं व्रतं व्रतं च
 मेऽव्रतं च मे तन्म उभयं व्रतं यद्ब्राह्मणानां ब्रह्मणि व्रतं।
 यदग्नेस्सेन्द्रस्य सप्रजापतिकस्य सदैवस्य सदैवराजस्य समनुष्यस्य समनुष्यराजस्य सपितृकस्य
 सपितृराजस्य सगन्धर्वाप्सरस्कस्य।
 यन्म आत्मन आत्मनि व्रतं तेनाहः सर्वव्रतो भूयासम्।
 उदायुषा स्वायुषोदोषधीनाः रसेनोत्पर्जन्यस्य शुष्मेनोदस्थाममृताः अनु।
 तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत्।
 पश्येम शरदश्शतं जीवेम शरदश्शतं नन्दाम शरदश्शतं मोदाम शरदश्शतं भवाम शरदश्शतं
 शृण्वाम शरदश्शतं प्रब्रवाम शरदश्शतमजीतास्याम शरदश्शतं ज्योक् सुयं दृशे।
 यस्मिन्भूतं च भव्यं च सर्वं लोकास्समाहिताः।
 तेन गृह्णामि त्वामहं मह्यं गृह्णामि त्वामहं प्रजापतिना त्वा मह्यं गृह्णाम्यसौ ॥ ५ ॥
 सुश्रवो नव ॥ ५ ॥

[[2-6]]

परि त्वाऽग्ने परि मृजाम्यायुषा च धनेन च।
 सुप्रजाः प्रजया भूयासः सुवीरो विरैस्सुवर्चा वर्चसा सुपोषः पोषैस्सुगृहो गृहैस्सुपतिः पत्या सुमेधा
 मेधया सुब्रह्मा ब्रह्मचारिभिः।
 अग्नये समिधमाहार्षं बृहते जातवेदसे।
 यथा त्वमग्ने समिधा समिध्यस एवं मामायुषा वर्चसा सन्या मेधया प्रजया
 पशुभिर्ब्रह्मवर्चसेनान्नाद्येन समेधय स्वाहा।
 एधौऽस्येधिषीमहि स्वाहा।
 समिदसि समेधिषीमहि स्वाहा।
 तेजोऽसि तेजो मयि धेहि स्वाहा।
 अपो अद्यान्वचारिषः रसेन समसृक्षमहि।
 पर्यस्वाः अग्न आगमं तं मा सःसृज वर्चसा स्वाहा।
 सं माऽग्ने वर्चसा सृज प्रजया च धनेन च स्वाहा।
 विद्युन्मै अस्य देवा इन्द्रो विद्याथ्सह ऋषिभिस्स्वाहा।

अ॒ग्नये॑ बृ॒हते॑ नाका॒य स्वाहा॑ ।
 द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑ꣳ स्वाहा॑ ।
 ए॒षा ते॑ अ॒ग्ने स॒मित्तया॑ वर्ध॑स्व चा॒प्याय॑स्व च॒ तया॑ऽहं वर्ध॑मानो भूयासमा॒प्याय॑मानश्च॒ स्वाहा॑ ।
 यो मा॑ऽग्ने भा॒गिनः॑ स॒न्तमथा॑भा॒गं चि॒कीर्ष॑ति ।
 अभा॒गम॑ग्ने तं कुरु॒ माम॑ग्ने भा॒गिनं॑ कुरु॒ स्वाहा॑ ।
 स॒मिध॑मा॒धाय॑ग्ने सर्व॑व्रतो भूयास॑ꣳ स्वाहा॑ ।
 ब्र॒ह्मचा॑र्यस्यपोऽशान् कर्म॑ कुरु॒ मा सुषु॑प्थाः ।
 भि॒क्षाच॑र्यं चराचार्याधी॒नो भ॑व ।
 यस्य॑ ते प्रथमवा॒स्यꣳ ह॑रा॒मस्तं॑ त्वा विश्वे॑ अवन्तु दे॒वाः ।
 तं त्वा॑ भ्रा॒तर॑स्सुवृ॒धो वर्ध॑मान॒मनु॑ जायन्तां ब॒हव॑स्सुजा॒तम् ॥ ६ ॥
 धने॑न च॒ स्वाहा॑ दे॒वा एकं॑ च ॥ ६ ॥

[[2-7]]

इ॒मꣳ स्तो॑मम॒र्हते॑ जा॒तवे॑दसे रथ॑मिव॒ संम॑हेमा मनी॒षया॑ ।
 भ॒द्रा हि॒ नः प्र॑मतिरस्य सꣳसद्य॑ग्ने स॒ख्ये मा रि॑षामा व॒यं तव॑ ।
 त्र्या॒युषं॑ ज॒मद॑ग्नेः क॒श्यप॑स्य त्र्यायुषम् ।
 यद्दे॒वानां॑ त्र्यायुषं तन्मे॑ अस्तु त्र्यायुषम् ।
 शि॒वो ना॑मा॒सि स्व॑धितिस्ते पि॒ता नम॑स्ते अस्तु॒ मा मा॑ हिःसीः ।
 उ॒ष्णेन॑ वायवुदुकेनेत्येषः ।
 इ॒दम॑हममु॒ष्यामु॒ष्याय॑णस्य पा॒प्मान॑ मु॒पगू॑हाम्यु॒त्तरो॑ऽसौ द्विष॑द्भ्यः ।
 आ॒पो हि॑ष्ठा म॒योभु॑व इति॑ ति॒स्रो हि॑रण्यवर्णा॒श्शुच॑यः पा॒वका॑ इति॑ ति॒स्रः ।
 अ॒न्नाद्या॑य व्यू॒हध्वं॑ दीर्घा॒युरह॑मन्ना॒दो भू॑यासम् ।
 सोमो॑ राजा॒ यमा॑गम॒थ्स मे॑ मुखं प्रवे॑क्ष्यति॒ भगे॑न स॒ह वर्च॑सा ।
 सोम॑स्य त॒नूर॑सि त॒नुवं॑ मे पाहि॒ स्वा मा॑ त॒नूरा॑विश ।
 नमो॑ ग॒हाय॑ चाभिग्र॒हाय॑ च॒ नम॑श्शाकज॒ञ्जभा॑भ्यां नम॒स्ताभ्यो॑ दे॒वता॑भ्यो॒ या अ॑भिग्राहिणीः ।
 अ॒प्सर॑स्सु यो ग॒न्धो ग॑न्ध॒र्वेषु॑ च॒ यद्य॑शः ।
 दै॒वो यो मा॑नुषो ग॒न्धस्स॑ मा॒ गन्ध॑स्सुरभिर्जुषताम् ।
 इ॒यमो॑षधे त्राय॑माणा॒ सह॑माना॒ सह॑स्वती ।
 सा मा॑ हि॒रण्य॑वर्चसं ब्रह्मवर्च॑सिनं॒ मा करो॑तु ।
 अ॒पाशो॑ऽस्युरो॒ मे मा॑ सꣳ शारी॒श्शिवो॑ मोष॑ तिष्ठस्व दीर्घा॒युत्वाय॑ श॒तशा॑रदाय ।

शत॑ शर॒च्च आयु॑षे वर्च॑से जी॒वात्वै पु॑ण्याय ।
रे॒वती॑स्त्वा व्य॒क्ष्णन्नित्ये॑ताः ॥ ७ ॥
स॒ह वर्च॑सा॒ नव॑ च ॥ ७ ॥

[[2-8]]

आ॒युष्यं॑ वर्च॑स्य॒ सु॒वीर्यं॑ रा॒यस्पोष॑मौद्भिद्यम् ।
इ॒दं हिर॑ण्यं जैत्र्या॒यावि॑शतां॒ माम् ।
उ॒च्चैर्वा॑दि पृतना॒जि स॑त्रासा॒हं ध॑नञ्जयम् ।
सर्वा॑स्समृ॒द्धीर्ऋ॒द्धयो॑ हिर॑ण्येऽस्मिन्त्समाहि॑ताः ।
शु॒नम॒हं हिर॑ण्यस्य पि॒तुरि॑व॒ नामा॑ग्रभैषम् ।
तं मा॒ हिर॑ण्यवर्च॑सं पू॒रुषु॑ प्रि॒यं कुरु॑ ।
प्रि॒यं मा॑ दे॒वेषु॑ कुरु प्रि॒यं मा॒ ब्रह्म॑णे कुरु ।
प्रि॒यं वि॒श्येषु॑ शू॒द्रेषु॑ प्रि॒यं राज॑सु मा कुरु ।
या ति॒रश्ची॑ नि॒पद्य॑सेऽहं वि॒धर॑णी इति ।
तां त्वा॑ घृ॒तस्य॑ धार॒या यजे॑ स॒ऋध॑नीम॒हम् ।
स॒ऋध॑न्यै दे॒व्यै स्वाहा॑ प्र॒साध॑न्यै दे॒व्यै स्वाहा॑ ।
स॒म्राजं॑ च वि॒राजं॑ चाभि॒श्रीर्या॑ च नो गृ॒हे ।
ल॒क्ष्मी॑ रा॒ष्ट्रस्य॑ या मुखे॒ तया॑ मा॒ सः सृ॑जामसि ।
शु॒भिके॑ शि॒र आ॑ रौ॒ह शो॑भयन्ती॒ मुखं॑ मम ।
मुखं॑ हि॒ मम॑ शो॒भय॑ भूया॒सं च॑ भगं॑ कुरु ।
या॒माह॑रज्ज॒मद॑ग्निश्च॒द्वायै॑ का॒माया॑न्यै ।
इ॒मां ता॑मपि॒ नह्ये॑ऽहं भ॒गेन॑ स॒ह वर्च॑सा ।
यदा॑ञ्जनं॒ त्रैक॑कु॒दं जा॒तं हि॑मव॒त उ॒परि॑ ।
तेन॑ वामा॒ञ्जे ते॑ज॒से वर्च॑से॒ भगा॑य च ॥ ८ ॥
स॒ऋध॑नीम॒हं नव॑ च ॥ ८ ॥

[[2-9]]

मयि॑ पर्व॒तपू॑रुषं मयि॑ पर्व॒तवर्च॑सं मयि॑ पर्व॒तभेष॑जं मयि॑ पर्व॒तायु॑षम् ।
यन्मे॑ वर्चः॒ प्रा॒गा॒तमा॑त्मानमु॒पति॑ष्ठति ।
इ॒दं तत्पु॑नरा॒ददे॑ दी॒र्घायु॑त्वाय॒ वर्च॑से ।

प्रतिष्ठे स्थौ देवतानां मा मा संताप्तम्।

प्रजापतेशशरणमसि ब्रह्मणश्छदिविश्वजनस्य छायाऽसि सर्वतो मा पाहि।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवैऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे द्विषतो वधायेन्द्रस्य वज्रोसि
वात्रैश्शर्म मे भव यत्पापं तन्निवारय।

दिवीष्पडुर्वीरित्येषा।

राष्ट्रभृदस्याचार्यासन्दी मा त्वद्यौषः राष्ट्रभृदसि सम्राडासन्दी मा त्वद्यौषः राष्ट्रभृदस्यधिपत्यासन्दी
मा त्वद्यौषम्।

आपः पादावनेजनीर्द्विषन्तं नाशयन्तु मे।

अस्मिन्कुलै ब्रह्मवर्चस्यसानि।

मयि महो मयि यशो मयीन्द्रियं वीर्यम्।

आमागन् यशसा वर्चसा सःसृज पयसा तेजसा च।

तं मा प्रियं प्रजानां कुर्वधिपतिं पशूनाम्।

विराजो दोहोऽसि विराजो दोहमशीय मम पद्याय विराज।

समुद्रं वः प्र हिणोमि स्वां योनिमपिगच्छत।

अच्छिद्रः प्रजया भूयासं मा परासेचि मत्पयः ॥ ९ ॥

असानि षट् च ॥ ९ ॥

[[2-10]]

त्रय्यै विद्यायै यशोऽसि यशसो यशोऽसि ब्रह्मणो दीप्तिरसि।

तं मा प्रियं प्रजानां कुर्वधिपतिं पशूनाम्।

आ मा गन्नित्येषा।

अमृतोपस्तरणमस्य मृतापिधानमसि।

यन्मधुनो मध्व्यं परममन्नाद्यं वीर्यम्।

तेनाहं मधुनो मध्व्येन परमेणान्नाद्येन वीर्येण परमोऽन्नादो मध्व्योऽसानि।

गौरस्यपहतपाप्माऽप पाप्मानं जहि मम चामुष्यं च।

अग्निः प्राश्नातु प्रथमस्स हि वेद यथा हविः।

अरिष्टमस्माकं कृण्वन्ब्राह्मणो ब्राह्मणेभ्यः।

यज्ञो वर्धतां यज्ञस्य वृद्धिमनु वर्धाऽप चितिरस्यपचितं मा कुर्वपचितोऽहं मनुष्येषु भूयासम्।

गौर्धेनुभव्या माता रुद्राणां दुहिता वसूनाः स्वसाऽऽदित्यानाममृतस्य नाभिः।

प्रणु वोचं चिकितुषे जनाय मा गामनागामदितिं वधिष्ट।

पिबतूदकं तृणान्यत्तु।

ओमुथ्सृजत।

भूतम्।

सा विराट् तन्मा क्षायि तस्य तेऽशीय तन्म ऊर्जं धाः।

ओं कल्पयत ॥ १० ॥

भूयासःसप्त च ॥ १० ॥

[[2-11]]

धाता ददातु नो रयिमिति चतस्रो यस्त्वा हृदा कीरिणेति चतस्रः।

भूर्भुवस्सुवो राकामहं यास्ते राके।

यौगन्धरिरेव नो राजेति साल्वीरवादिषुः।

विवृत्तचक्रा आसीनास्तीरेण यमुने तव।

सोम एव नो राजेत्याहुर्ब्राह्मणीः प्रजाः।

विवृत्तचक्रा आसीनास्तीरेणासौ तव।

पुंसुवनमसि।

आभिष्ट्वाऽहं दशभिरभिमृशामि दशमासयाय सूतवे।

यथैव सोमः पवते यथा समुद्र एजति।

एवं ते गर्भ एजतु सह जरायुणा निष्क्रम्य प्रतितिष्ठत्वायुषि ब्रह्मवर्चसि यशसि वीर्येऽन्नाद्यै।

दशमासांच शयानो धात्रा हि तथा कृतम्।

ऐतु गर्भो अक्षतो जीवो जीवन्त्याः।

आयमनीर्यमयत् गर्भमापो देवीस्सरस्वतीः।

ऐतु गर्भो अक्षतो जीवो जीवन्त्याः।

तिलदेऽव पद्यस्व न मांसमसि नोदलम्।

स्थवित्र्यवपद्यस्व न मांसेषु न स्नावसु न बद्धमसि मज्जसु।

निरैतु पृश्नि शेवलः शुने जराय्वत्तवै ॥ ११ ॥

अन्नाद्यै सप्त च ॥ ११ ॥

[[2-12]]

दिवस्परीत्येषोऽनुवाकः।

अस्मिन्नहः सहस्रं पुष्याम्येधमानस्स्वे वशै।

अङ्गादङ्गात्सं भवसि हृदयादधि जायसे।
 आत्मा वै पुत्रनामाऽसि स जीव शरदश्शतम्।
 अश्मा भव परशुर्भवं हिरण्यमस्तृतं भव।
 पशूनां त्वा हिंकारेणाभिजिघ्राम्यसौ।
 मेधां ते देवस्सविता मेधां देवी सरस्वती।
 मेधां ते अश्विनौ देवावाधत्तां पुष्करस्रजा।
 त्वयि मेधां त्वयि प्रजां त्वय्यग्निस्तेजो दधातु त्वयि मेधां त्वयि प्रजां त्वयीन्द्र इन्द्रियं दधातु त्वयि
 मेधां त्वयि प्रजां त्वयि सुर्यो भ्राजो दधातु।
 क्षेत्रियै त्वा निर्ऋत्यै त्वा द्रुहो मुञ्चामि वरुणस्य पाशात्।
 अनागसं ब्रह्मणे त्वा करोमि शिवे ते द्यावापृथिवी उभे इमे।
 शं ते अग्निस्सहद्विरस्तु शं द्यावापृथिवी सहौषधीभिः।
 शमन्तरिक्षं सह वातेन ते शं ते चतस्रः प्रदिशो भवन्तु।
 या दैवीश्चतस्रः प्रदिशो वातपत्नीरभि सुर्यो विचष्टे।
 तासां त्वाऽऽजरस आ दधामि प्र यक्ष्म एतु निर्ऋतिं पराचैः।
 अमोचि यक्ष्माद्दुरितादवत्यै द्रुहः पाशान्निर्ऋत्यै चोदमोचि।
 अहा अवर्तिमविदथस्योनमप्यभूद्भ्रे सुकृतस्य लोके।
 सूर्यमृतं तमसो ग्राह्या यद्देवा अमुञ्चन्नसृजन्व्येनसः।
 एवमहमिमं क्षेत्रियाज्जामिशसाद्द्रुहो मुञ्चामि वरुणस्य पाशात्।
 भूस्स्वाहा भुवस्स्वाहा सुवस्स्वाहोः स्वाहा ॥ १२ ॥
 पाशादोः स्वाहा ॥ १२ ॥

[[2-13]]

मा ते कुमारं रक्षो वधीन्मा धेनुरत्यासारिणी।
 प्रिया धनस्य भूया एधमाना स्वे गृहे।
 अयं कुमारो जरां धयतु दीर्घमायुः।
 यस्मै त्वं स्तन प्राप्यायायुर्वर्चो यशो बलम्।
 यद्भूमेर्हृदयं दिवि चन्द्रमसि श्रितम्।
 तदुर्वि पश्यं माऽहं पौत्रमघं रुदम्।
 यत्तं सुसीमे हृदयं वेदाहं तत्प्रजापतौ।
 वेदाम तस्य ते वयं माऽहं पौत्रमघं रुदम्।

नामयति न रुदति यत्र वयं वदामसि यत्र चाभिमृशामसि ।
आपस्सुप्तेषु जाग्रत रक्षासि निरितो नुदध्वम् ।
अयं कलिं पतयन्तु श्वानमिवोद्वृद्धम् ।
अजां वाशितामिव मरुतः पर्याध्वं स्वाहा ।
शण्डेरथशण्डिकेर उलूखलः ।
च्यवनो नश्यतादितस्स्वाहा ।
अयश्शण्डो मर्क उपवीर उलूखलः ।
च्यवनो नश्यतादितस्स्वाहा ।
केशिनीश्श्वलोमिनीः खजापोऽजोपकाशिनीः ।
अपैत नश्यतादितस्स्वाहा ।
मिश्रवाससः कौबेरका रक्षोराजेन प्रेषिताः ।
ग्रामं सजानयो गच्छन्तीच्छन्तोऽपरिदाकृतान्थस्वाहा ।
एतान् घ्नतैतान्गृहीतेत्ययं ब्रह्मणस्पुत्रः ।
तानग्निः पर्यसरत्तानिन्द्रस्तान्बृहस्पतिः ।
तानहं वेद ब्राह्मणः प्रमृशतः कूटदन्तान् विकेशान् लम्बनस्तनान्थस्वाहा ॥ १३ ॥
निरितो नुदध्वं स्वाहा त्रीणि च ॥ १३ ॥

[[2-14]]

नक्तं चारिणं उरस्पेशाञ्छूलहस्तान्कपालपान् ।
पूर्वं एषां पितेत्युच्चैश्श्राव्यकर्णकः ।
माता जघन्या सर्पति ग्रामे विधुरमिच्छन्ती स्वाहा ।
निशीथचारिणी स्वसा सन्धिना प्रेक्षेते कुलम् ।
या स्वपन्तं बोधयति यस्यै विजातायां मनः ।
तासां त्वं कृष्णवर्त्मने क्लोमानं हृदयं यकृत ।
अग्ने अक्षीणि निर्दह स्वाहा ।
अङ्गादङ्गाथसंभवसि हृदयादधि जायसे ।
वेदो वै पुत्रनामाऽसि स जीव शरदश्शतम् ।
अश्मा भवेत्येषा ।
अग्निरायुष्मानिति पञ्च ।
सर्वस्मादात्मनस्संभूताऽसि सा जीव शरदश्शतम् ।

भूरपां त्वौषधीनां॑ रसं प्राशयामि शिवास्त आप ओषधयस्सन्त्वनमीवास्त आप
ओषधयस्सन्त्वसौ।

भुवोऽपा॑ सुवरपां भूर्भुवस्सुवरपां त्वौषधीनां॑ रसं प्राशयामि शिवास्त आप
ओषधयस्सन्त्वनमीवास्त आप ओषधयस्सन्त्वसौ।

उष्णेन वायवुदकेनेत्येष ॥ १४ ॥

एषा पञ्च च ॥ १४ ॥

[[2-15]]

यद्भूमैः क्रूरं तदितो हरामि पराचीं निर्र्द्धतिं निर्वाहयामि।

इदं॑ श्रेयोऽवसानमार्गन्म देवा गोमदश्वावदिदमस्तु प्र भूम।

स्योना पृथिवि भवानृक्षरा निवेशनी।

यच्छा नश्शर्म सप्रथाः।

इहैव तिष्ठ निमिता तिल्वला स्यादिरावती।

मध्ये ताल्यस्य तिष्ठान्मा त्वा प्रापन्नघायवः।

आ त्वा कुमारस्तरुण आ वथसो जगता सह।

आ त्वा परिस्रुतः कुम्भा आ दध्नः कलशीरयन्न।

ऋतेन स्थूणावधिरोह वंशोग्रो विराजन्नपसेध शत्रून्।

ब्रह्म च ते क्षत्रं च पूर्वं स्थूणे अभि रक्षतु।

यज्ञश्च दक्षिणाश्च दक्षिणे।

इषश्चोर्जश्चापरे।

मित्रश्च वरुणश्चोत्तरे।

धर्मस्ते स्थूणा राजश्रीस्ते स्तूपः।

उद्धियमाण उद्धर पाप्मनो मा यदविद्वान् यच्च विद्वांश्चकार।

अह्ना यदेनः कृतमस्ति पापं रात्र्या यदेनः कृतमस्ति पापं सर्वस्मान्मोद्धृतो मुञ्च तस्मात्।

इन्द्रस्य गृहा वसुमन्तो वरूथिनस्तानहं सुमनसः प्रपद्ये।

अमृताहुतिममृतायां जुहोम्यग्निं पृथिव्याममृतस्य जित्यै।

तयाऽनन्तं काममहं जयानि प्रजापतिर्यं प्रथमो जिगायाग्निमग््नौ स्वाहा।

अन्नपत् इत्येषा।

अरिंष्टा अस्माकं वीरास्सन्तु मा परासेचि मे धनम्।

भूमिर्भूमिमगान्माता मातरमप्यगात्।

भूयास्मि पुत्रैः पशुभिर्यो नो द्वेष्टि स भिद्यताम्।
 वास्तोष्पत इति द्वे।
 वास्तोष्पते प्रतरणो न एधि गोभिरश्वैभिरिन्दो।
 अजरासस्ते सख्ये स्याम पितेव पुत्रान् प्रति नो जुषस्व।
 अमीवहा वस्तोष्पते विश्वा रूपाण्याविशन्।
 सखासु शेव एधि नः।
 शिवश्शिवम्॥ १५॥
 अभिरक्षत्वेषा नव च॥ १५॥

[[2-16]]

कूर्कुरः सुकूर्कुरः कूर्कुरो वालबन्धनः।
 उपरिष्ठाद्यदेजाय तृतीयस्या इतो दिवः।
 औलंब इत्तमुपाह्वयथार्जीञ्छ्यामश्शबलः।
 अधोराम उलुम्बलः सारमेयोह धावति समुद्रमवचाकशत्।
 विभ्रन्निष्कं च रुक्मं च शुनामग्रश्च सुबीरिणः।
 सुबीरिण सृजसृज शुनक सृजैकव्रात्य सृजच्छत्।
 तथसत्यं यत्त्वेन्द्रोऽब्रवीद्भास्पाशयस्वेति तास्त्वश्च स्पाशयित्वाऽऽगच्छस्तं त्वाऽब्रवीद्विदु हा ३
 इत्यविदुःहीति वरं वृणीष्वेति कुमारमेवाहं वरं वृण इत्यब्रवीः।
 विगृह्य बाहू प्लवसे धामवचाकशत्।
 विभ्रन्निष्कं च रुक्मं च शुनामग्रश्च सुबीरिणः।
 सुबीरिण सृजसृज शुनक सृजैकव्रात्य सृजच्छत्।
 तथसत्यं यत्ते सरमा माता लोहितः पिता।
 अमी एकै सरस्यका अवधावत तृतीयस्या इतो दिवः।
 तेकश्च ससरमतण्डश्च तूलश्च वितूलश्चार्जुनश्च लोहितश्च।
 दुला ह नाम वो माता मन्थाकको ह वः पिता।
 सं तक्षा हन्ति चक्री वो न सीसरीदत्।
 छदुपेहि सीसरम सारमेय नमस्ते अस्तु सीसर।
 समश्वा वृषणः पदो न सीसरीदत्।
 छदुपेहि सीसरम सारमेय नमस्ते अस्तु सीसर।
 श्वानमिच्छाऽदन्न पुरुषञ्छत्।

एते ते प्रतिदृश्येते समानवसने उभे।
 ते अहः सारयेण मुसलेनावहन्युलुखले।
 हतशशङ्खो हतशशङ्खपिता हतशशङ्खकुतुर्वकः।
 अप्येषाः स्थपतिर्हतः।
 ऋषिर्बोधः प्रबोधस्वप्नो मातरिश्वा।
 ते ते प्राणान्धस्परिष्यन्ति मा भैषीर्न मरिष्यसि।
 जग्धो मशको जग्धा वितृष्टिर्जग्धो व्यध्वरस्स्वाहा।
 जग्धो व्यध्वरो जग्धो मशको जग्धा वितृष्टिस्स्वाहा।
 जग्धा वितृष्टिर्जग्धो व्यध्वरो जग्धो मशकस्स्वाहा ॥ १६ ॥
 सृजच्छदुभे अष्टौ च ॥ १६ ॥

[[2-17]]

इन्द्रं जहि दन्दशूकं पक्षिणं यस्सरीसृपः।
 दंक्ष्यन्तं च दशन्तं च सर्वाःस्तानिन्द्र जम्भय स्वाहा।
 अप्सु जात सरै वृद्ध देवानामपि हस्त्य।
 त्वमग्न इन्द्रप्रेषितस्स नो मा हिःसीस्स्वाहा।
 त्राणमसि परित्राणमसि परिधिरसि।
 अन्नेन मनुष्याः स्त्रायसे तृणैः पशून्गार्तेन सर्पान् यज्ञेन देवान्धस्वधया पितृन्धस्वाहा।
 तथसत्यं यत्तेऽमावास्यायां च पौर्णमास्यां च विषबलिः हरन्ति सर्वं उदरसर्पिणः।
 तत्ते प्रेरते त्वयि संविशन्ति त्वयि नस्सतस्त्वयि सद्ध्यो वर्षाभ्यो नः परिदेहि।
 नमो अस्तु सर्पेभ्य इति तिस्रः।
 नमो अस्तु सर्पेभ्यो ये पार्थिवा य आन्तरिक्ष्या ये दिव्या ये दिश्याः।
 तेभ्य इमं बलिः हरिष्यामि तेभ्य इमं बलिमहार्षम्।
 तक्षक वैशालेय धृतराष्ट्रैरावतस्ते जीवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सद्ध्यो वर्षाभ्यो नः परिदेहि।
 धृतराष्ट्रैरावत तक्षकस्ते वैशालेयो जीवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सद्ध्यो वर्षाभ्यो नः परिदेहि।
 अहिःसाऽतिबलस्ते जिवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सद्ध्यो वर्षाभ्यो नः परिदेहि।
 अतिबलाऽहिःसस्ते जिवास्त्वयि नस्सतस्त्वयि सद्ध्यो वर्षाभ्यो नः परिदेहि।
 ये दन्दशूकाः पार्थिवास्ताःस्त्वमितः परोगव्यूतिं निवेशय।
 सन्ति वै नशशफिनस्सन्ति दण्डिनस्ते वो नेद्धिनसाद्भ्येद्युयमस्मान् हिनसात।
 समीची नामासि प्राचीदिग्घेतयो नाम स्थेति द्वादश पर्यायाः।

अप॑श्चेत॒ प॒दा॒ ज॑हि॒ पूर्वे॑ण॒ चाऽप॑रेण॒ च ।
 स॒प्त॒ च॒ मानु॑षीरि॒मास्ति॒स्रश्च॑ राज॒बन्ध॑वीः ।
 न वै श्वे॒तस्या॑ध्या॒चारेऽहि॑र्ज॒घान॒ कंच॑न ।
 श्वे॒ताय॑ वै॒र्वाय॑ नमो॒ नम॑श्श्वे॒ताय॑ वै॒र्वाय॑ ॥ १७ ॥
 दि॒श्या॑ राज॒बन्ध॑वीर्द्वे॒ च ॥ १७ ॥

[[2-18]]

पर॑मे॒ष्ठ्यसि॑ पर॒मां मा॑ः श्रियं॑ गमय ।
 प्र॒त्यव॑रूढो नो हे॒मन्तः॑ ।
 प्रति॑ क्ष॒त्रे प्रति॑ तिष्ठामि॒ राष्ट्रे॑ प्र॒त्यश्वेषु॑ प्रति॑ तिष्ठामि॒ गोषु॑ ।
 प्रति॑ प्र॒जायां॑ प्रति॑ तिष्ठामि॒ भव्ये॑ ।
 इ॒ह धृ॑तिरि॒ह वि॒धृतिरि॒ह रन्ति॑रि॒ह र॑मतिः ।
 स्यो॒ना पृ॑थि॒वि ब॒डित्था॑ पर्व॒ताना॑मि॒ति द्वे॑ ।
 आ त्वा॑ वहन्तु॒ हर॑य॒स्सचै॑तस॒श्चेतै॑रश्वै॒स्सह॑ के॒तुम॑द्भिः ।
 वा॒ताजि॑रै॒र्मम॑ ह॒व्याय॑ शर्व ।
 उप॑स्पृशतु॒ मी॒द्वान्मी॒दुषे॑ स्वा॒होप॑स्पृशतु॒ मी॒दुषी॑ मी॒दुष्यै॑ स्वाहा॑ ।
 ज॒यन्तो॑प॒स्पृश॑ ज॒यन्ताय॑ स्वाहा॑ ।
 भ॒वाय॑ दे॒वाय॑ स्वाहा॑ श॒र्वाय॑ दे॒वाय॑ स्वा॒हेशा॑नाय॒ देवाय॑ स्वाहा॑ प॒शुप॑तये॒ देवाय॑ स्वाहा॑ रु॒द्राय॑ दे॒वाय॑
 स्वा॒होग्रा॑य॒ देवाय॑ स्वाहा॑ भी॒माय॑ दे॒वाय॑ स्वाहा॑ म॒हते॑ दे॒वाय॑ स्वाहा॑ ।
 भ॒वस्य॑ दे॒वस्य॑ प॒त्यै स्वाहा॑ श॒र्वस्य॑ दे॒वस्य॑ प॒त्यै स्व॑हेशा॒नस्य॑ दे॒वस्य॑ प॒त्यै स्वाहा॑ प॒शुप॑तेर्दे॒वस्य॑
 प॒त्यै स्वाहा॑ रु॒द्रस्य॑ दे॒वस्य॑ प॒त्यै स्वा॒होग्र॑स्य॒ देवस्य॑ प॒त्यै स्वाहा॑ भी॒मस्य॑ दे॒वस्य॑ प॒त्यै स्वाहा॑ म॒हतो॑
 दे॒वस्य॑ प॒त्यै स्वाहा॑ ।
 ज॒यन्ताय॑ स्वाहा॑ ।
 अ॒ग्नये॑ स्वि॒ष्टकृ॑ते सु॒हुत॑हुत आ॒हुती॑नां॒ कामा॑नाः॒ सम॑र्धयि॒त्रे स्वाहा॑ ।
 स्व॒स्ति नः॑ पूर्ण॒मुखः॑ परि॒क्राम॑तु ।
 गृ॒हपो॑प॒स्पृश॑ गृ॒हपा॑य॒ स्वाहा॑ ।
 गृ॒हप्यु॑प॒स्पृश॑ गृ॒हप्यै॑ स्वाहा॑ ।
 घो॒षिण॑ उप॒स्पृश॑त घो॒षिभ्य॑स्स्वाहा॑ ।
 श्वा॒सिन॑ उप॒स्पृश॑त श्वा॒सिभ्य॑स्स्वाहा॑ ।
 वि॒चिन्व॑न्त॒ उप॑स्पृशत वि॒चिन्व॑द्भ्यस्स्वाहा॑ ।

प्रपुन्वन्त उपस्पृशत प्रपुन्वञ्चस्स्वाहा ।
 समश्नन्त उपस्पृशत समश्नञ्चस्स्वाहा ।
 देवसेना उपस्पृशत देवसेनाभ्यस्स्वाहा ।
 या आख्याता याश्चानाख्याता देवसेना उपस्पृशत देवसेनाभ्यः स्वाहा ।
 द्वारापोपस्पृश द्वारापाय स्वाहा ।
 द्वाराप्युपस्पृश द्वाराप्यै स्वाहा ।
 अन्वासारिण उपस्पृशतान्वासारिभ्यः स्वाहा ।
 निषङ्गिणुपस्पृश निषङ्गिणे स्वाहा ।
 नमो निषङ्गिण इषुधिमते क्षेत्रस्य पतिना वयमिति द्वे ॥ १८ ॥
 जयन्ताय स्वाहा विचिन्वञ्चस्स्वाहा नव च ॥ १८ ॥

[[2-19]]

यन्मे माता प्रलुलोभ चरत्यननुव्रता ।
 तन्मे रेतः पिता वृङ्गामाभुरण्योऽवपद्यताममुष्मै स्वाहा ।
 यास्तिष्ठन्ति या धावन्ति या आर्द्रोद्गीः परितस्थुषीः ।
 अद्भिर्विश्वस्य भर्त्रीभिरन्तरन्यं पितुर्दधेऽमुष्मै स्वाहा ।
 यन्मे पितामही प्रलुलोभ चरत्यननुव्रता ।
 तन्मे रेतः पितामहो वृङ्गामाभुरण्योऽवपद्यताममुष्मै स्वाहा ।
 अन्तर्दधे पर्वतैरन्तर्मह्या पृथिव्या ।
 आभिर्दिग्भिरनन्ताभिरन्तरन्यं पितामहाद्दधेऽमुष्मै स्वाहा ।
 यन्मे प्रपितामही प्रलुलोभ चरत्यननुव्रता ।
 तन्मे रेतः प्रपितामहो वृङ्गामाभुरण्योऽवपद्यताममुष्मै स्वाहा ।
 अन्तर्दधे ऋतुभिरहोरात्रैश्च सन्धिभिः ।
 अर्धमासैश्च मासैश्चान्तरन्यं प्रपितामहाद्दधेऽमुष्मै स्वाहा ।
 ये चेह पितरो ये चनेह याश्च विद्म या उ च न प्रविद्म ।
 अग्ने तान्वैत्थ यदि ते जातवेदस्तया प्रत्तुः स्वधयामदन्तु स्वाहा ।
 स्वाहा पित्रे पित्रे स्वाहा स्वाहा पित्रे पित्रे स्वाहा ।
 स्वधा स्वाहाऽग्नये कव्यवाहनाय स्वधा स्वाहा ।
 एष ते तत मधुमा उर्मिस्सरस्वान् यावानग्निश्च पृथिवी च तावत्यस्य मात्रा तावतीं त एतां मात्रां
 ददामि यथाऽग्निरक्षितोऽनुपदस्त एवं मह्यं पित्रेऽक्षितोऽनुपदस्तस्वधा भव तां त्वः स्वधां

तैस्सहोपजीवर्चस्ते महिमैष ते पितामह मधुमाः ऊर्मिस्सरस्वान् यावान् वायुश्चान्तरिक्षं च
तावत्यस्य मात्रा तावतीं त एतां मात्रां ददामि यथा वायुरक्षितोऽनुपदस्त एवं मह्यं
पितामहायाक्षितोऽनुपदस्तस्वधा भव तां त्वं स्वधां तैस्सहोपजीव सामानि ते महिमैष ते
प्रपितामह मधुमाः ऊर्मिस्सरस्वान् यावानादित्यश्च द्यौश्च तावत्यस्य मात्रा तावतीं त एतां मात्रां
ददामि यथाऽऽदित्योऽक्षितोऽनुपदस्त एवं मह्यं प्रपितामहायाक्षितोऽनुपदस्तस्वधा भव तां त्वं
स्वधां तैस्सहोपजीव यजूषि ते महिमा ॥ १९ ॥
अमुष्मै स्वाहा सप्त च ॥ १९ ॥

[[2-20]]

पृथिवी ते पात्रं द्यौरपिधानं ब्रह्मणस्त्वा मुखे जुहोमि ब्राह्मनानां त्वा प्राणापानयोर्जुहोम्यक्षितमसि
मैषां क्षेष्ठा अमुत्राऽमुष्मिल्लोके।

मार्जयन्तां मम पितरौ मार्जयन्तां मम पितामहा मार्जयन्तां मम प्रपितामहाः।

मार्जयन्तां मम मातरौ मार्जयन्तां मम पितामह्यौ मार्जयन्तां मम प्रपितामह्यः।

एतत्ते ततासौ ये च त्वामन्वे तत्ते पितामहासौ ये च त्वामन्वे तत्ते प्रपितामहासौ ये च त्वामनु।

एतत्ते मातरसौ याश्च त्वामन्वे तत्ते पितामह्यसौ याश्च त्वामन्वे तत्ते प्रपितामह्यसौ याश्च त्वामनु।

मार्जयन्तां मम पितर इत्येते।

ये च वोऽत्र ये चास्मास्वाशः सन्ते याश्च वोऽत्र याश्चास्मास्वाशः सन्ते ते च वहन्तां ताश्च वहन्तां

तृप्यन्तु भवन्तु स्तृप्यन्तु भवत्यु स्तृप्यत तृप्यत तृप्यत।

पुत्रान्पौत्रानभि तर्पयन्तीरापो मधुमतीरिमाः।

स्वधां पितृभ्यो अमृतं दुहाना आपो देवीरुभयाः स्तर्पयन्तु।

तृप्यत तृप्यत तृप्यत।

प्राणे निर्विष्टोऽमृतं जुहोमि ब्रह्मणि म आत्माऽमृतत्वाय।

यां जनाः प्रतिनन्दन्ति रात्रिं धेनुमिवायतीम्।

संवत्सरस्य या पत्नी स नो अस्तु सुमङ्गली स्वाहा।

वह वपां जातवेदः पितृभ्यो यत्रैनान्वेत्थ निहितान्पराके।

मेदसः कूल्या उप तान्क्षरन्तु सत्या एषामाशिषस्सन्तु कामैस्स्वाहा।

यां जनाः प्रतिनन्दन्तीत्येषा।

इयमेव सा या प्रथमा व्यौच्छदिति तिस्रः।

एकाष्टकां पश्यत दोहमानामन्नं माः सर्वद्वृतवथस्वधावत्।

तद्ब्राह्मणैरतिपूतमनन्तमक्षय्यममुष्मिल्लोके स्फीतिं गच्छतु मे पितृभ्यस्स्वाहा।

औलुखला ग्रावाणो घोषमक्रत हविः कृण्वन्तः परिवथ्सरीणाम्।
 एकाष्टके सुप्रजा वीरवन्तो वयः स्याम पतयो रयीणाम्।
 एकाष्टका तपसा तप्यमाना संवथ्सरस्य पत्नी दुदुहे प्रपीना।
 तं दोहमुपजीवाथ पितरस्सहस्रधारममुष्मिल्लोके स्वाहा ॥ २० ॥
 तृप्यत परिवथ्सरीणं त्रीणि च ॥ २० ॥

[[2-21]]

उक्थ्यश्चाऽस्यतिरात्रश्च साद्यस्कीश्छन्दसा सह।
 अपूपघृताहुते नमस्ते अस्तु मां सपिप्पले स्वाहा।
 भूः पृथिव्यग्निर्चाऽमुं मयि कामं नियुनज्मि स्वाहा।
 भुवो वायुनाऽन्तरिक्षेण साम्नाऽमुं मयि कामं नियुनज्मि स्वाहा।
 स्वर्दिवाऽऽदित्येन यजुषाऽमुं मयि कामं नियुनज्मि स्वाहा।
 जनदद्भिरथर्वाङ्गिरोभिरमुं मयि कामं नियुनज्मि स्वाहा।
 रोचनायाजिरायाग्नये देवजातवे स्वाहा।
 केतवे मनवे ब्रह्मणे देवजातवे स्वाहा।
 स्वधा स्वाहाऽग्नये कव्यवाहनाय स्वधा स्वाहा।
 अन्नमिव ते दृशे भूयासं वस्त्रमिव ते दृशे भूयासं वित्तमिव ते दृशे भूयास माशेव ते दृशे भूयासः
 श्रद्धेव ते दृशे भूयासम्।
 सः स्रवन्तु दिशो महीस्समाधावन्तु सूनृताः।
 सर्वे कामा अभियन्तु मा प्रिया अभिरक्षन्तु मा प्रियाः।
 यशोऽसि यशोऽहं त्वयि भूयासमसौ।
 अङ्कौ न्यङ्कावभित इत्येषा।
 अध्वनामध्वपते स्वस्ति मा संपारय।
 अयं वामश्विनौ रथो मा दुःखे मा सुखे रिषत्।
 अरिष्टस्स्वस्ति गच्छतु विविघ्नन्पृतनायतः।
 अश्वोसि हयोस्यत्योसि नरोस्यर्वाऽसि सप्तिरसि वाज्यसि वृषाऽसि नृमणा असि
 ययुर्नामास्याऽऽदित्यानां पत्वाऽन्विहि।
 हस्तियशसमसि हस्तियशसी भूयासं वह कालवह श्रियं माऽभिवह।
 इन्द्रस्य त्वा वज्रेणाभि निदधाम्यसौ।
 अव जिह्वक निजिह्वकाव त्वा हविषा यजे।

तथसत्यं यदहं ब्रवीम्यधरो मदसौ वदाथस्वाहा।
 आ ते वाचमास्यां दद आ मनस्यां हृदयादधि।
 यत्रयत्र ते वाङ्महिता तां त आददे।
 तथसत्यं यदहं ब्रवीम्यधरो मत्पद्यस्वासौ ॥ २१ ॥
 भूयासमसौ पञ्च च ॥ २१ ॥

[[2-22]]

या त एषा रराट्या तनूर्मन्योर्मृध्रस्य नाशिनी।
 तां देवा ब्रह्मचारिणो विनयन्तु सुमेधसः।
 यत्त एतन्मुखेऽमतं रराटमुदिव विध्यति।
 वि ते क्रोधं नयामसि गर्भमश्वतर्या इव।
 अव ज्यामिव धन्वनो हृदो मन्युं तनोमि ते।
 इन्द्रापास्य फलिगमन्येभ्यः पुरुषेभ्योऽन्यत्र मत।
 यदहं धनेन प्रपणुश्चरामि धनेन देवा धनमिच्छमानः।
 तस्मिन्थसोमो रुचमादधात्वग्निरिन्द्रो बृहस्पतिश्च स्वाहा।
 परि त्वा गिरैरमिहं परि भ्रातुः परिष्वसुः।
 परि सर्वेभ्यो ज्ञातिभ्यः परिषीतः क्रेष्यसि।
 शश्वत्परिकुपितेन संक्रामेणाऽविच्छिदा।
 उलेन परिषीतोसि परिषीतोस्युलेन।
 आवर्तन वर्तयेत्येषा।
 आवर्तने निवर्तन आवर्तन निवर्तनाय स्वाहा।
 अनु पोऽहृदनुह्वयो निवर्तो वो न्यवीवृतत।
 ऐन्द्रः परिक्रोशो वः परिक्रोशतु सर्वतः।
 यदिमामति मन्याध्वा अदेवा देववत्तरम्।
 इन्द्रः पाशेन सित्त्वा वो मह्यमिद्वशमानयाथस्वाहा।
 यदि वृक्षाद्यद्यन्तरिक्षात्फलमभ्यपतत्तदु वायुरेव।
 यत्रास्पृक्षत्तनुवं यत्र वास आपौ बाधन्तां निर्ऋतिं पराचैः।
 ये पक्षिणः पतयन्ति बिभ्यतो निर्ऋतैस्सह।
 ते मां शिवेन शग्मेन तेजसोन्दन्तु वर्चसा।
 दिवो नु मां बृहतो अन्तरिक्षादपां स्तोकोऽभ्यपतच्छिवेन।

समहमिन्द्रियेण मनसाऽसमागां ब्रह्मणा संपृञ्चानस्सुकृता कृतेन।
 इमं मे वरुण तत्त्वा यामि त्वं नो अग्ने स त्वं नो अग्ने त्वमग्ने अयाऽसि प्रजापते।
 संराजं च व्याहृतीर्विहृताः।
 इमं जीवेभ्यः परिधिं दधामि मैषां नु गादपरो अर्धमेतम्।
 शतं जीवन्तु शरदः पुरुचीस्तिरो मृत्युं दधतां पर्वतेन ॥ २२ ॥
 केष्यसि पराचैरष्टौ च ॥ २२ ॥

उष्णेन पञ्चदशायुर्दा द्वाविंशतिरागन्त्रा द्वादश योगेयोगे चतुर्दश सुश्रवस्सुश्रवसन्नव परि
 त्वैकविंशतिरिमं स्तोममायुष्यमेकान्नविंशतिरेकान्नविंशतिर्मयि षोडश त्रय्यै विद्यायै धाता
 ददातु नस्सप्तदशसप्तदश दिवस्परीतिं विंशतिर्मा ते कुमारन्नयोविंशतिर्नक्तञ्चारिणः पञ्चदश
 यद्भूमेरेकान्नत्रिंशत् कूर्कुरोऽष्टाविंशतिरिन्द्र जहि द्वाविंशति परमेष्ठ्यसि
 परमामेकान्नत्रिंशद्यन्मे माता सप्तदश पृथिवी ते त्रयोविंशतिरुक्थ्यश्च पञ्चविंशतिर्या तं
 एषाऽष्टाविंशतिर्द्वाविंशतिः ॥ २२ ॥

उष्णेन धातोक्थ्यश्च द्वाविंशतिः ॥ २२ ॥

उष्णेन दधतां पर्वतेन ॥